PRZESYŁKA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, środa 14 czerwca 1922. Nr. 155.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 30 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 700·—. kwart. 2100 — M
w Krakowie z odnoszeniem do domu 800·— „ 2400·— „
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 850·— „ 2550·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową 1000·— „ 3000·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 20·— Mk., wiersz milimetr. 1-szpalt. Mk 25. Nadesłane Mk 65·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 85·—, Wiersz milimetr. 1 szp. na 1. stronie 100 Mk
Gratulacye 800 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe.

Ciągłe naprężenie na tle niemieckich odszkodowań.

Paryż. (AW) Wedle „New Jork Herald" obawiają się złowrogich następstw z powodu odroczenia obrad międzynarodowego komitetu pożyczkowego. Na targu pieniężnym zaznaczyło się już obniżenie kursu franka. Obecny stan rzeczy trwać dłużej nie może zdaniem kół miarodajnych. Trzeba się spodziewać daleko sięgających decyzyi, albo w duchu zapatrywań komisyi pożyczkowej, albo w duchu sankcyi przymusowych przeciw Niemcom.

Stanowisko Anglii.

Londyn. (AW) Pod tytułem: „Francya uniemożliwia pożyczkę dla Niemiec" pisze „Daily Chronicle", że tak w Anglii, jakoteż w Ameryce sprawa uregulowania długów międzynarodowych może być roztrząsaną tylko po faktycznem załatwieniu problemu reparacyjnego. Anglia zamierza dopomódz Francyi do zabezpieczenia jej granic, o ile Francya będzie skłonną do kooperacyi z Anglią. Co jednak Anglia ma czynić — zapytał powyższy dziennik — skoro Francya na każdym kroku występuje przeciw Anglii.

Londyn. (AW) Sprawozdanie komisyi pożyczkowej wywołało tu wielką senzacyę. „Observer" wywodzi, że Francya jedyna sprzeciwia się zmianie traktatu wersalskiego, którą to zmianę cały świat uważa za konieczną.

Morgan przyobiecuje pożyczkę, lecz... „później"

Paryż. PAT. „Chicago Tribune" donosi, że Morgan oświadczył na jednem z ostatnich posiedzeń Komitetu pożyczkowego, iż przed przyszłą wiosną nie można liczyć na większą międzynarodową pożyczkę dla Niemiec. Obecnie rozporządzalne kapitały amerykańskie użyte będą na sfinalizowanie żniw amerykańskich. Z przyszłą wiosną targ amerykański będzie bardziej przygotowany na objęcie większej części pożyczki międzynarodowej aniżeli w jesieni b. r.

Ustąpienie posła angielskiego w Berlinie.

Paryż. PAT. „Chicago Tribune" a także kilka innych pism podaje, że ambasador angielski w Berlinie lord D'Abernen nie powróci już na to stanowisko. Zarzucają mu, że zanadto zaangażował się za zniżeniem długu niemieckiego, a także miał on zapewnić rząd niemiecki, jakoby Lloyd George uważał obecne rozwiązanie kwestyi górnośląskiej tylko za prowizoryczne.

O porozumienie Niemiec z Francyą.

Hannower PAT. W berlińskim Reichstagu odbyło się wczoraj posiedzenie Ligi dla pokoju i porozumienia z Francyą. Ze strony Francyi wziął w niem udział prezydent Buisson, prof. Basch oraz poseł Renaude. Prezydent Lodge powitał tą pierwszą poważną próbę na drodze zbliżenia się dwóch narodów. Na przemówienie to odpowiedział Buisson. Hr. Kessler podkreślał gotowość Niemiec do odbudowy północnej Francyi, ale dodał, że granicą jej jest zdolność ekonomiczna. Zbrojenia kosztowne winny ustać, jedyną drogą wyjścia z sytuacyi jest obustronny układ gwarancyjny.

Przed zebraniem się konferencyi haskiej.

Leafield. PAT. „Sunday Times" pisze w sprawie konferencyi haskiej: Konferencya w Hadze będzie jedynie zebraniem ekspertów i da sowietom ostatnią i ostateczną możność porozumienia się z Europą. Dyskusya na konferencyi musi być rzeczowa. Sowietom nie pozostawi się żadnej furtki. Żaden z rządów zagranicznych nie pożyczy sowietom ani jednego pensa o ile sowiety nie odzyskają zaufania Europy i amerykańskiego kapitału. Natomiast otrzymają one wszystko czego im potrzeba, gdy uznają otwarcie długi przedwojenne, gdy posiadaczom europejskim i amerykańskim zwrócą to wszystko, co im się należy i co stanowiło ich własność przed okresem rewolucyi. W Hadze komisya rosyjska nie będzie miała sposobności do prowadzenia nowej propagandy, omawiane będą jedynie zagadnienia konkretne jak zwrot własności, swoboda pracy i gwarancye, bez czego żadne przedsięwzięcie nie może być podjęte ani prowadzone. Momenty polityczne, którymi tak chętnie się posługiwano w dyskusyach będą z konferencyi haskiej wyeliminowane.

Leafield. PAT. Konferencya w Hadze, która będzie otwarta we czwartek, składać się będzie z rzeczoznawców dla rozważenia uchylenia różnic między sowietami a innemi rządami Europy. Angielskim delegatem będzie sir lord Graeme. Stanowisko rządu angielskiego i nadzieje, jakie przywiązuje do narad haskich, zostało wyłuszczone w nocie do Francyi, ogłoszonej dziś. Nota podkreśla niebezpieczeństwo przewlekania obecnego stanu rzeczy oraz konieczność praktycznego zastosowania uchwał z Cannes. Uregulowanie stosunku do Rosyi konieczne jest zarówno ze względów humanitarnych, jak i dla odbudowy stosunków europejskich. Końcowe ustępy noty podkreślają konieczność utrzymania jak najlepszych stosunków między sojusznikami w interesie dzieła pokoju oraz pomyślności Europy.

Warszawa. (Tel. wł.) Dzisiaj wieczór wyjeżdża do Hagi delegacya rządu polskiego. Członek delegacyi p. Tytus Filipowicz pozostaje z powodu choroby jeszcze przez dni kilka w Warszawie.

Pomyślny przebieg polsko-austryackich rokowań handlowych.

Warszawa. (A. W.) Rozpoczęte w dniu 7 bm. rokowania handlowe polsko-austryackie posuwają się szybko naprzód. Wyłonione zostały dwie komisye do spraw ogólnych i kolejowe, które odbyły już po dwa posiedzenia.

Wiedeń. PAT. Na zaproszenie polskiego ministerstwa handlu wyjechał do Warszawy celem wzięcia udziału w rokowaniach polsko-austryackich o zawarcie traktatu handlowego generalny sekretarz izby polsko-austryackiej w Wiedniu, dr. Leon Widymsky.

Austrya grozi aliantom.

Wiedeń. PAT. „Arbeiter Zeitung" donosi, że wiedeńska Rada robotnicza po referacie dra Bauera uchwaliła rezolucyę, w której powiedziano, że jeżeli akcya kredytowa ze strony zagranicy nie odniesie skutku, wówczas rada robotnicza wezwie partye socyalistyczne, aby rozpoczęły walkę o przyłączenie gospodarcze Austryi do Niemiec.

(Wiadomości o przesileniu na stronie 7-mej)

Czesko-ukraińska konwencya dyplomatyczna.

Moskwa, (A. W.) W Pradze zawartą została konwencya dyplomatyczna między Czechosłowacyą a Ukrainą sowiecką. Na mocy tej konwencyi uznaje rząd czeski de jure rząd sowiecki jako jedyny prawowierny rząd na Ukrainie. Czechosłowacya zobowiązuje się jednocześnie nie uznawać żadnych innych organizacyj ukraińskich, skierowanych przeciwko rządowi Ukrainy sowieckiej. Konwencya ustala również sposób podjęcia stosunków dyplomatycznych, konsularnych i ekonomicznych między Ukrainą a Czechosłowacyą.

O co chodzi...?

Kraków, 13 czerwca.

(Th.) Nie zajmiemy się kazuistyką konstytucyjną, którą część polskiej publicystyki usiłuje w tej chwili zaprzątać umysły ludności. Te wszystkie kwestye teoretyczne mogą być bardzo ciekawym przedmiotem dla rozpraw naukowych, ale dla praktycznej polityki nie mają żadnego znaczenia. Naturalnie, że z tych wszystkich roztrząsań wyłaniają się absurdalne teorye, dziwactwa prawnicze, które wzbudzą jeszcze za sto lat ogólną wesołość. Do nich należy np., teorya profesora Głąbińskiego, według której t. z. „mała konstytucya", będąca tylko ustawą przechodnią, została martykułowaną do „dużej" konstytucyi i jest jej integralną częścią i podlega temsamem wszystkim kantelom, przewidzianym dla samej ustawy konstytucyi. Najmłodszy student roześmieje się, gdy usłyszy, że ustawa przechodnia, która ma ograniczony z góry czas istnienia i zakres ważności, ma być integralną częścią konstytucyi, mimo, że stoi z nią w rażącej sprzeczności, i mimo, że została uchwaloną tylko po to, ażeby nie pozostało na czas przejściowy niebezpieczne vacuum.

Tak samo dziwaczną jest teorya drugiego profesora, — w dodatku referenta konstytucyi, — że konwent seniorów ma atrybucye Sejmu, chociaż każdy wie, że konwent jest tylko instytucyą dla załatwiania spraw technicznych, a nie jest ani ustanowionym przez żadne prawo, ani uregulowanym przez żaden regulamin. Te i inne dziwolągi, które wyszły na jaw podczas dyskusyi ostatnich dni pozostaną tylko jednym dowodem więcej nieuctwa i zupełnego braku logicznego myślenia niektórych naszych „uczonych", mających niepohamowane pretensye do przodownictwa w polityce państwowej.

Rzecz jasna — przesilenie wybuchło powodu dlatego, że pan Ponikowski uchwycił się „fartucha" Naczelnika Państwa, a ten mu [illegible] odmówił. Jeżeli pisma endeckie rozpowszechniają teraz wieści, że Naczelnik Państwa domagał się olbrzymiego kredytu na cele wojskowe, a rząd mu go odmówił, to w tem się niewątpliwie mieści zbrodnia przeciw państwu, pomijając już zupełnie kłamliwość tych wieści. Dziś już jest stwierdzonem, że Naczelnik Państwa mówił raczej tylko en passant o konieczności wstawiania do budżetu w jakiejś formie kredytu 14 miliardów na wypadek, gdyby zaszła konieczność zmobilizowania kilku roczników. Endecya fakt ten w sposób wręcz szalony rozdmuchiwała, rozgłaszając w niedopowiedzianych półsłówkach, że Naczelnik Państwa prze do wojny, chociaż małe dziecko zrozumie, że na prowadzenie wojny nie żąda się 14 miliardów marek polskich! Panowie endecy nigdy nie dbają choćby o najbardziej krwawą lub śmieszną kompromitacyę państwa polskiego, jeżeli im się tylko zdaje, że mogą podważyć autorytet Naczelnika Państwa. W tym właśnie celu mają patent i monopol na patryotyzm...

Przesilenie obecne zostało wywołane, powiedzmy to sobie szczerze i otwarcie, niezgrabnością p. Ponikowskiego, który zawsze okazywał dziecinną wprost bezradność, ilekroć mu się nasuwał jakiś poważniejszy problem do rozwiązania. Musimy powtórzyć słowo, które już dziś należy do stałej terminologii sejmowej: p. Ponikowski dzierżył tylko zarząd państwa, a nie był nigdy rządem.

Naczelnik Państwa jednak twierdzi, że Polska powinna mieć rząd, autorytatywny i zdecydowany, — i ma racyę. Tak samo słusznem jest jego żądanie, ażeby jemu pozostawić inicyatywę w mianowaniu rządu. Naturalnie „na podstawie porozumienia ze Sejmem", przyczem się Naczelnikowi musi pozostawić wybór drogi, zmierzającej do tego porozumienia. Oczywiście, że Sejm może temu rządowi odmówić poparcia i zaufania, a tem samem go obalić.

Te wszystkie antecedencye przesilenia i jego dotychczasowy przebieg powinny zatem być uważane za zupełnie wyjaśnione. Teraz jednak powstaje problem ważniejszy i bardziej zasadniczy: Jaką linię należy wytknąć polityce rządu? Chcielibyśmy w krótkich słowach skreślić najważniejsze, najbardziej podstawowe postulaty.

W pierwszym rzędzie musi się społeczeństwo domagać polityki nawskroś i bezwzględnie pokojowej. A to nietylko w enuncyacyach i w giestach, ale w rzeczywistości i we wszystkich rządowych poczynaniach. Należy sobie raz na zawsze uprzytomnić, że owo rzymskie słowo: „si vis pacem, para bellum", było i jest kłamstwem. Gdy się wojnę przygotowuje, to wojna wybucha. Naładowane karabiny i armaty zaczynają same z siebie strzelać. Dlatego musi się społeczeństwo jak najstanowczej zastrzec przeciw wszelkiej próbie prowadzenia „para bellum" — polityki. To zastrzeżenie zwraca się przeciw wszystkim czynnikom, rządzącym w Państwie, przeciw wszystkim — do najwyższych. Nie chcemy i nie możemy siedzieć na bagnetach.

Drugi postulat do rządu, tak samo zasadniczy, jest: bezwzględna i niedziurawa sprawiedliwość. Korupcya w administracyi, na którą niemal wszystkie stronnictwa sejmowe się gorzko użalają tylko ztąd pochodzi, że niektórzy wojewodowie i starostowie myślą, że służą państwu gnębiąc czy to partye lewicowe, czy też mniejszości narodowe. Tę samowolę wojewodów i starostów trzeba raz na zawsze ukrócić. A można to zrobić bardzo łatwo, jeżeli się ustali kierunek polityki zgodny z konstytucyą. Wprowadzić w życie konstytucyę jak najrychlej i jak najgruntowniej — oto sanacya państwowej administracyi. A wojewoda lub starosta musi wiedzieć, że służy w praworządnem państwie, a będzie bezwzględnie wydalony ze służby, jeżeli ją będzie sprawował na szkodę państwa, [illegible] znaczy: niezgodnie z konstytucyą.

Do takiego wytknięcia linii politycznej i czuwania nad jej dotrzymaniem potrzeba ministrów o silnej woli i o głębokiem poczuciu odpowiedzialności.

Oto jeden z wielu przykładów, który się teraz często wspomina.

Zbliża się okres wyborów, a niemal cały sejm się obawia, że mogą powtórzyć się „galicyjskie" wybory. Słyszy się to słowo, dla nas Małopolan tak bardzo bolesne i kompromitujące, od każdego posła, począwszy od marszałka a skończywszy na najmniej uświadomionych posłach. Każdy wie, że smutna „sława" galicyjskich wyborów zniesławiła imię polskie na całym świecie cywilizowanym. A niema wątpliwości, że część starostów będzie się kusiła o takie galicyjskie wybory, gnębiąc mniejszości narodowe w całości, a tak samo partye, im niemiłe. Taka obawa istnieje, i jest uzasadnioną, a cały sejm woła o gwarancye, że wybory będą czyste.

Jakże wymusić na starostach czystość wyborów? Zdaje się, że niema na to innego środka, jak tylko ten, że uchwali się ustawę, zagrażającą każdemu urzędnikowi dyfamującem wydaleniem ze służby państwowej, jeżeliby się odważył protegować lub tylko tolerować szwindle wyborcze. A rząd odpowiedzialny przed Sejmem musi przestrzegać czystości wyborów, a nie wprowadzać w akcyę wyborczą antykonstytucyjnych tendencyi. Państwo polskie nic nie ucierpi na tem, jeśli w przyszłym Sejmie będzie kilku posłów niepolskiej narodowości więcej, aniżeli ks. Lutosławski sobie życzył. Ale państwo polskie będzie silnie zachwiane, jeżeli świat nabierze przekonania, że „galicyjskie wybory" rozszerzyły się na całe państwo.

Żadnej polityki „para bellum", ani żadnej polityki gnębienia kogokolwiek w państwie — oto jest linia, którą się powinno wytyczyć nowemu rządowi. A rząd ten musi do tego mieć, nietylko dobrą wolę ale też i silną wolę.

Pan Ponikowski do tego istotnie był za słaby...

Proces przeciw „Es-erowcom" w Moskwie.

Moskwa. (A. W.) Proces przeciw esserom odbywa się nadal w atmosferze stronniczości partyjnej sądu, co wywołuje coraz to nowe zatargi. Podczas rozprawy wczorajszej nad powołaniem 2 dodatkowych obrońców, Hilfmana i Gurewicza, odmówił przewodniczący trybunału 2 oskarżonym powołania wyżej wymienionych obrońców, motywując swą odmowę względami natury formalnej. Gdy następnie przewodniczący trybunału zarządził czytanie aktu oskarżenia, oskarżeni Gendelman i Kot podnieśli hałas i zaczęli żądać głosu. Pod naciskiem obrońców zarządzono przerwę, po której obrońca oskarżonych złożył deklaracyę, że prawa oskarżonych zostały pogwałcone przez odmowę ze strony sądu w sprawie wezwania dodatkowych świadków oraz przez nieudzielenie głosu oskarżonym, jako też i w sprawie dopuszczenia nowych obrońców. Proces przeciw esserom potrwa blisko 3 tygodnie.

Charków. (A. W.) Akcya bolszewicka przeciwko zwolennikom i sympatykom esserów przybiera coraz większe formy. Odbywają się tutaj masowe aresztowania. Bolszewicy inscenizują zebrania, na których obrzucają esserów najniewiarygodniejszemi oszczerstwami.

Różnica zdań w łonie 3 międzynarodówki.

Warszawa. (A. W.) Na posiedzeniu plenarnem komitetu wykonawczego trzeciej międzynarodówki wyszła na jaw bardzo poważna różnica zdań między przedstawicielami rosyjskiej partyi komunistycznej a przedstawicielami partyi komunistycznych Francyi, Włoch, Czechosłowacyi i Norwegii, w poglądach na taktykę co do wspólnego frontu. Sekretarz generalny francuskiej partyi komunistycznej Fronsat oświadczył, że reprezentowana przez niego partya, licząca roku ubiegłego 120.000 członków, utraciła obecnie 60.000 członków. Ostatnie wybory kantonalne przyniosły francuskiej partyi komunistycznej wielkie rozczarowanie.

Rządy dyrektoryatu w Rosyi.

Berlin. (A. W.) Krassin i Rakowski wyjechali w sobotę wieczorem z Berlina do Moskwy. W sobotę w południe odbyli Krassin i Rakowski konferencyę z Cziczerinem w sprawie powierzenia rządu w Rosyi dyrektoryatowi. W skład tego dyrektoryatu mają wejść Krassin, Litwinow, Rakowski i Cziczerin. (Nie ma co, „demokratyzm" na całej linii... Red.)

Niemcy udzielają Ukrainie kredytu na cele rolnicze.

Moskwa. (A. W.) Komisaryat handlowy sowiecko-rosyjski dla spraw zagranicznych donosi o zawarciu układów Ukrainy sowieckiej z grupą banków niemieckich, które udzielić mają Ukrainie sowieckiej kredytu w wysokości 100,000.000 marek niem. na odbudowę rolnictwa w południowej Rosyi. Wspomniana grupa bankowa otrzymała koncesyę na zagospodarowanie 20.000 dziesięcin w gubernii odeskiej.

Wyniki wyborcze na Węgrzech.

Budapeszt. PAT. Wczoraj przeprowadzono wybory ściślejsze w 23 okręgach wyborczych. Dotąd znane są wyniki z 15 okręgów. Wybrano 9 przedstawicieli partyj rządowych, 2 z partyi Andrassy'ego, 2 z partyi Hallera, 2 bezpartyjnych. Wedle dotychczasowych wyników wyborczych rząd uzyskał 162 mandaty, grupa Andrassy'ego i Friedricha 13 mandatów, grupa Hallera 8, grupa Nassaya 7, grupa Vassonyiego 4, grupa Bathyanyiego 2, socyalni demokraci 24 mandaty. Nadto wybrano 15 bezpartyjnych. Opozycya będzie liczyła 72 mandaty. Dwóch bezpartyjnych ogłosiło się neutralnymi. Wynik wyborów z 9 okręgów jeszcze nie jest znany.

Posiedzenie żydowskiej Rady wyznaniowej w Krakowie.

Dla głodnych Żydów rosyjskich. — Odnowienie szpitala żydowskiego. — Niewykonane uchwały. — Po likwidacyi Jointu. — Remuneracya dla urzędników. — Mizerya podatkowa. — Kuchnia dla akademików. — Znowu podwyżka podatku konsumpcyjnego

Kraków, 12 maja.

Ostatnie posiedzenie Żyd. Gminy Wyznaniowej miało przebieg spokojny i poważny. Mnogość spraw i wieczne interpelacye w sprawie zwłoki w wykonywaniu uchwał wskazują na to, że aparat Gminy nie funkcyonuje z należytą sprawnością.

W centrum zainteresowania były sprawy podatków. Nie całe 9 procent zapłaconych podatków wskazuje na mizeryę podatkową naszej Gminy i na kompletną inercyę społeczeństwa, które ochoczo powinno spełniać swoje obowiązki, aby dopomódz Gminie do wydobycia się z martwego punktu. Bez dochodów — wszystkie plany inwestycyjne skończą się fiaskiem.

Gmina powinna w tym kierunku rozpocząć przedewszystkiem systematyczną propagandę uświadamiającą, wzmocnioną stanowczemi środkami przymusowemi wobec opornych.

Podwyższenie podatków konsumpcyjnych jest dalszym krokiem — do niedemokratycznego łatania dziur. Jest to system inercyi a nie — sanacyi.

* * *

Na wstępie ostatniego posiedzenia Rady wyznaniowej krakowskiej gminy żydowskiej postawił radca Friedman wniosek nagły o wyasygnowanie 100,000 mk. na cele

pomocy dla głodnych Żydów rosyjskich.

Radca Stempel wnosi, by na cel ten wyasygnowano 200,000 mk. Radca Walach wzywa prezydyum, by postarało się akcyę tę nietylko poprzeć datkiem lecz rozpowszechnić wśród ludności żydowskiej Krakowa. Po dyskusyi uchwalono jednomyślnie przeznaczyć 200,000 mk. na ten cel a nadto wydać odezwę z wezwaniem do poparcia tej akcyi.

Radca Rosenberg interpeluje o

stan prac w szpitalu żydowskim,

przyczem podnosi, że ludność jest zaniepokojona powolnem tempem tych robót.

Prezydent dr Rafał Landau wyjaśnia, że roboty podjęte w drugiej połowie marca pochłonęły dotąd 5 i pół miliona marek. Przy odbudowie szpitala zajętych jest 60 robotników. W gmachu szpitalnym wykończono już pralnię parową w suterynach, wybudowano 13 nowych pokoi na strychu nadto większa część robót stolarskich (okna i drzwi) jest ukończona. Również tylna fasada została odrestaurowana. Sprowadzono już znaczną część instrumentów lekarskich, a także bielizna i materace są już na miejscu. Prócz trzech tysięcy dolarów, jakie komitet amerykański przeznaczył na odbudowę szpitala przewidziana jest dalsza nadzwyczajna subwencya tego komitetu. Prezydent spodziewa się, że szpital zostanie ukończony w przeciągu czterech miesięcy. Roboty kosztować będą odtąd 2 miliony marek tygodniowo. Nad pracami czuwa specyalna komisya wyłoniona z pośród Rady a odpowiedzialnym przed tą komisyą jest architekt Lebenheim.

Radca Freund uważa sprawozdanie prezydenta za zbyt optymistyczne i wytyka, że kierownictwo odbudowy nie ma szeroko zakrojonego planu prac a roboty wykonuje się dorywczo. Mowca stawia wniosek, by Rada wezwała kierownictwo do przedłożenia w ciągu najbliższych 8-iu dni całkowitego planu robót restauracyjnych. Wniosek ten uchwalono.

Radca Spira przypomina kilka wniosków, postawionych w swoim czasie przez niego, które mimo przyjęcia przez Radę nie zostały w życie wprowadzone. Dotyczy to zwołania konwentu seniorów ankiety w sprawie nauczania religii i odbycia narad z przełożonymi bóżnic w sprawie przeprowadzenia systematycznej zbiórki na odbudowę szpitala. Mowca otrzymuje od prezydenta zapewnienie, że wszystkie te sprawy będą w najbliższym czasie załatwione.

Radca Langrock otrzymuje na interpelacyę w sprawie prac w nowym cmentarzu zapewnienie, że wnioski odnośne znajdą się na najbliższem posiedzeniu komisyi cmentarnej.

Radca Dr. Zimmerman interpeluje w sprawie przeprowadzenia

likwidacyi Jointu w Krakowie.

W szczególności zapytuje mowca, co dzieje się z majątkiem tej instytucyi i komu mają dłużnicy spłacać zaciągnięte pożyczki. Prezydent dr Landau wyjaśnia, że cała akcya Jointu w Polsce została z dniem 1 lipca 1921 roku wstrzymaną a na gruncie Krakowa pracują jedynie sekcya sanitarna i opieki nad dzieckiem. Obie te sekcye podlegają bezpośrednio Warszawie. Likwidatorzy komitetu są w Warszawie i po zbadaniu ksiąg komitetu krakowskiego, które prowadzone były w największym porządku zażądali od kilku subwencyonowanych przez Joint instytucyi, jak np. „Zkiwsu" zwrotu pożyczek. Nadto wpływają od inteligencyi zwroty pożyczek zaciągniętych za pośrednictwem ludowej kasy zaliczkowej i loży „Bnei Brith".

REMUNERACYA DLA URZĘDNIKÓW.

Wywiązuje się ożywiona dyskusya nad wnioskiem sekcyi skarbowej o przyznanie wszystkim urzędnikom Gminy nadzwyczajnego dodatku jednorazowego urlopowego w wysokości 50 proc pensyi.

Radcy dr Hilfstein i Freund wnoszą o przyznanie dodatku tego w wysokości całomiesięcznej pensyi. Przeciw głosom lewicy, która była za 100 proc. dodatkiem uchwalono przyznać urzędnikom 50 proc. a nadto przyjęto rezolucyę radcy Friedmana o przyznanie indywidualnych zasiłków.

Radca Birnhack interpeluje w sprawie założenia

Muzeum starożytności żydowskich.

W związku z tem radca Deutscher podnosi straszne zaniedbanie żydowskich zabytków historycznych w Krakowie przedewszystkiem starego cmentarza. Przewodn. w odpow. zaznacza, że w wykonaniu uchwały Rady zwołał przed niedawnym czasem przełożonych bóżnic w sprawie przeprowadzenia rejestracyi zabytków znajdujących się w bóżnicach. Zabiegi jednak w tym kierunku podjęte nie spotykają się z należytem zrozumieniem odpowiednich czynników. W sprawie zaniedbania zabytków na Starym cmentarzu wyjaśnia radca Samuel Landau, że specyalna komisya z udziałem rzeczoznawców przeznaczyła ostatnio 12 kamieni nagrobków do odrestaurowania.

Radca dr Feldblum domaga się, by komisya prawno-administracyjna rozpatrzyła na najbliższem posiedzeniu stronę prawną zakazu

przeprowadzenia wyborów,

przyczem powołuje się na fakt, że kilka kahałów mimo tego zakazu wybory przecież przeprowadza.

Radca Friedmann na interpelacyę w sprawie wypadku muszenia dziewcząt żydowskich do pisania w sobotę w jednej z szkół krakowskich otrzymuje wyjaśnienie, że interwencya prezydenta u radcy szkolnego Dobrzańskiego zapobiegnie na przyszłość podobnym wypadkom.

PORZĄDEK DZIENNY.

Sekcya skarbowa przedkłada wniosek o zatwierdzenie repartycyi podatku wyznaniowego na rok 1922. Z elaboratu komisyi podatkowej wynika, że opodatkowanych zostało na rok bieżący ogółem 4147 osób na łączną sumę 11,795,000 mk. Z tego najwyższy podatek (8,000 mk.) wymierzono 371 osobom. Z kwoty nałożonej wpłynęło dotąd 945,000 mk. (!!) W dyskusyi nad tym wnioskiem radca Langrock domaga się, by Gmina przy każdej czynności domagała się od stron poświadczenia, że podatek gminny został uiszczony, a w przeciwnym razie odmawiała metryk, aktów ślubnych itd. Radcy Freilich i Friedman są za ustanowieniem specyalnego urzędnika, któryby prowadził ewidencyę podatku gminnego, zajmował się urgensami, inkasował itd. Radca Stempel przyłączając się do wniosku radcy Langrocka, żąda nadto, by sąd rabinacki był dostępnym tylko dla tych, którzy uiścili podatek gminny. Radca Heuman przypomina sprawę katastru, przyczem żąda, aby zalegający z opłatą podatku otrzymali na przyszły rok wymiar odpowiednio wyższy. Radca Feldblum krytykuje opieszałość z jaką większość Rady odnosi się do podatku wyznaniowego i przypomina, że mimo zgody Rabinatu na ściąganie kary za zwłokę, podnosi się obecnie przeciw temu procentowi nowe trudności Mowca motywuje następujące wnioski:

1) Prezydyum postara się u władz o pozwolenie na ściąganie tytułem kary za zwłokę 5 proc. miesięcznie od zalegającej kwoty podatkowej.

2) Rada wyznaniowa przyjmuje na etat gminy jednego z egzekutorów władzy politycznej dla ściągania podatku gminnego.

3) Sekcya skarbowa na najbliższem posiedzeniu przygotuje wnioski w sprawie dodatku do podatku wyznaniowego.

Radca Freund domaga się przyjęcia inkasenta, któryby był zaintresowanym w ściąganiu podatków w ten sposób, że otrzymywałby 10 proc. od ściągniętej sumy.

Radca dr Wahrhaftig krytykując bardzo ostro przedłożoną ogólnikowo i nawet w części niewystarczającą repartycyę, domaga się odesłania jej z powrotem do komisyi podatkowej by 1) podwyższyła liczbę podatników, 2) podwyższyła liczbę tych, którzy mają płacić najwyższy wymiar.

Przewodniczący dr. Landau sprzeciwia się wnioskowi radcy dra Warhaftiga o odesłanie repartycyi do komisyi podatkowej, twierdząc, że zasiadającym w tej komisyi obywatelom nie można narzucać żadnych kontyngentów, ani wogóle dyktować przy wymiarze podatku. W razie nieuchwalenia repartycyi nie będzie można przystąpić do ściągania podatku, gdyż statut przewiduje zatwierdzenie repartycyi przez Radę. Co do inkasentów uważa prezydent, że i ten system okaże się niewystarczającym, gdyż nawet w razie przyznania 10%, będą inkasowali przedewszystkiem u tych płatników, którym wymierzyło się większy podatek, a podatki mniejsze będą nadal zalegały. Jedynie w razie przeprowadzenia wyborów horoskopy wpłacania podatku gminnego poprawią się, gdyż istnieje przepis, pozbawiający prawa wyborczego tych, którzy zalegają z zapłatą podatku. Dodatku do podatku nie można było przedłożyć Radzie przed uchwaleniem repartycyi. Wydawania pewnych aktów gminnych nie można uzależniać od uiszczenia podatku, gdyż gmina jest bezwzględnie obowiązana do ich wydawania.

Po tem wyjaśnieniu przewodniczącego uchwalono przedłożoną repartycyę przeciw głosom lewicy. Rezolucye radcy dra Feldbluma odesłano do komisyi przeciw głosom syonistów i radcy Deutschera, którzy byli za natychmiastowem uchwaleniem tychże.

* * *

Z dalszych spraw porządku dziennego uchwalono kuchnię obywatelską przy ul. Zielonej oddać Tow. Rygorozantów dla żywienia akademików i studentów, wreszcie po dłuższej dyskusyi uchwalono przeciw głosom lewicy podwyższyć opłaty rzezalniane od bydła z 600 na 1200 mk za sztukę.

Posiedzenie zakończyło się przed godz. 10.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH.

Przemówienie Weizmana w Londynie.

Londyn. (Tel. wł.) Ubiegłego wtorku odbyło się tutaj w wielkiej sali Ansemby-Hall wielkie zgromadzenie, zwołane przez organizacyę syońską w Anglii ku czci dra Szmarjahu Lewina, który powrócił ze swej podróży agitacyjnej po Afryce południowej. Przewodniczył zebraniu dr. Chaim Weizmann. Obu przywódcom ruchu syońskiego zgotowali zgromadzeni długotrwałą owacyę. Zagaił zgromadzenie prof. Weizmann w następujących słowach:

Szanowni zgromadzeni!

Czeka mnie dzisiejszego wieczoru robota — nie zbyt ciężka. Mam Wam tu przedstawić mówcę, dra Szmarjahu Lewina — co jest rzeczą miłą i łatwą. Wiele możnaby o nim mówić. W obecności jednak Szmarjahu Lewina wstydzę się podnosić jego zasługi.

W Szmarjahu Lewinie płonie wielki żar żydowskiego golusu. Dzisiaj jest tu, jutro w Afryce, a pojutrze w innych miejscowościach...

Mógłbym w chwili obecnej wygłosić długą i ciężką mowę. Mógłbym wam opowiedzieć o wszystkich troskach i katuszach, jakie obecnie przechodzimy, my przywódcy ruchu syońskiego. Sądzę jednak, że sami zdajecie sobie z tego sprawę i czujecie to doskonale.

Jesteśmy zamknięci jak w twierdzy i osaczeni wrogami. Wszystko co dotąd było w ciemności ukryte, wydobyło się na wierzch. Mamy przeciwko sobie

nieżydowskich antysemitów i żydowskich jezuitów.

Mógłbym wam wiele opowiadać o środkach, jakie wrogowie nasi przeciwko nam podjęli, i o tem, w jaki sposób prowadzą przeciwko nam walkę. Zaszczytniej może jednak będzie znosić cierpienia i milczeć.

Milczymy też i znosimy cierpienia. Na wszystkie oszczerstwa i zarzuty mamy jedną odpowiedź: W ciągu dwu ostatnich lat przybyło do Palestyny 25.000 Żydów;

zakupiliśmy tam tyle a tyle dunamów ziemi, zasadziliśmy drzewa, budowaliśmy i urządzaliśmy szkoły; ulepszaliśmy i rozszerzali osady żydowskie...

Oto nasza odpowiedź.

Do oszczerstw ze strony nie-Żydów przywykliśmy już, będziemy też musieli przyzwyczaić się do oszczerstw ze strony żydowskiej.

Muszę Wam oświadczyć, że w tych wszystkich utrapieniach naszych widzę znak zbliżających się czasów Mesyaszowych.

Słyszeliście zapewne, że za sześć tygodni mandat znowu wejdzie pod obrady Ligi Narodów. Wrogowie nasi wytężą wszystkie swe siły, by nam stanąć na drodze. Powiadam Wam jednak: Bądźcie silni i nie traćcie wiary.

Mandat zostanie zatwierdzony, a choćby nawet po ratyfikacyi za 10 lub 15 lat czekały nas nowe męczarnie, powinniśmy być niezachwiani we wierze. Palestyna będzie odbudowana i musi być odbudowana, nie może się to jednak odbyć bez cierpień.

Spodziewam się, że po zakończeniu sesyi Ligi Narodów spotkamy się ponownie. Bądźcie silni i mężni!

Już sam fakt, że w ostatnich czasach podniosły się wołania przeciwko niewielkiej Palestynie, świadczy o tem, że poczęto się z nami liczyć.

Na tem chciałem się z Wami pożegnać aż do ratyfikacyi mandatu. Wówczas będę miał Wam z pewnością o wiele więcej do powiedzenia. Bądźcie silni! (Burzliwe i długotrwałe oklaski).

O żydowski kongres wszechświatowy.

Nowy Jork. (ŻBK.). Egzekutywa kongresu żydostwa amerykańskiego poleciła rabinowi drowi Stefanowi Wise'mu porozumieć się z komitetem Delegacyi Żydowskich w sprawie zwołania wszechświatowego kongresu żydowskiego. W tym celu udaje się dr Wise w najbliższych dniach do Europy. Ponadto ustanowił kongres specyalny komitet do zbadania warunków imigracyi do Meksyku. Zadaniem komitetu będzie zbadać na miejscu propozycyę prezydenta Meksyku i o ile możności wybudować terytoryum żydowskie w Meksyku.

---o-o---

ZE SPRAW PALESTYNSKICH.

Stany Zjednoczone — a odbudowa Palestyny.

Po znanem oświadczeniu Hardinga, wyrażającem sympatyę prezydenta Stanów Zjednoczonych dla idei odbudowy Palestyny oraz dla Funduszu Podwalin, nastąpiła obecnie analogiczna deklaracya wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych Coolidge'a, który w liście wystosowanym do biura naczelnego Funduszu Podwalin, pisze: „W ciągu tysiącleci zachowało żydostwo pośród niszczycielskich wpływów swoje uczucie narodowe i specyficzną uczoność. Żydostwo przyczyniło się do ekonomicznego rozkwitu tych krajów, które zamieszkiwało. Po wszystkie czasy byli Żydzi szczerymi bojownikami idei wolności. Przedłożony projekt (scil. odbudowy Palestyny) daje narodowi żydowskiemu sposobność poświęcenia swych wielkich przymiotów odbudowie i utrzymaniu własnej ojczyzny. Jestem przekonany, że obywatele Stanów Zjednoczonych pospieszą z poważną i gorliwą pomocą, nieodzowną do osiągnięcia pełnego sukcesu".

Delegacya „Agudy" u Herberta Samuela.

Londyn. (ŻBK.). Przed odjazdem z Londynu przyjął Wysoki Komisarz Herbert Samuel delegacyę Agudy pod przewodnictwem p. I. Landaua. Na znany postulat Agudy w sprawie przekształcenia „Jewish Agency", oświadczył Herbert Samuel, iż życzeniem jego jest, by wszystkie zainteresowane Palestyną sfery narodu żydowskiego, w szczególności i ortodoksya były reprezentowane w Jewish Agency. Jest to też, jak przypuszcza Wys. Komisarz, życzeniem Organizacyi Syońskiej, która bezwarunkowo nie uzurpuje sobie monopolu. Odnośnie do postulatów jerozolimskiej gminy aszkenazyjskiej oświadczył Herbert Samuel, że życzyłby sobie jednolitej organizacyi całego społeczeństwa żydowskiego w Palestynie na wzór jednolitych zrzeszeń ludności muzułmańskiej i katolickiej. Nie wyklucza to jednakowoż pewnej autonomii dla tzw. gminy Sonnenfeldowskiej (— skrajna ortodoksya jerozolimska. — Red.); prowadzenie rokowań w tej sprawie polecono p. Bentwichowi, nie też pewnego o nich w tej chwili powiedzieć nie można.

ZE SWIATA ŻYDOWSKIEGO.

Szmarjahu Lewin w Berlinie

Dnia 29 maja powrócił dr Szmarjahu Lewin ze swej podróży agitacyjnej po Afryce płd. na krótki pobyt do Londynu, skąd udał się do Berlina.

Fundusz Podwalin w Ameryce.

Według zestawienia Piotra Schweitzera wpłynęło do biura Funduszu Podwalin w Ameryce w pierwszym roku jego działalności (do końca marca 1922) 4,400,000 dolarów w subskrypcyach i wpłatach, z czego 1,447,810 dolarów wpłynęło gotówką.

FREDERIC BOUTET.

Tragedya motorowego.

(Dokończenie).

DUCHY:

Obowiązek nie wymaga od Ciebie dzikiego okrucieństwa. Należy łagodnie i życzliwie postępować z bliźnim.

KONDUKTOR:

Obowiązek zasadza się na dokładnem stosowaniu się do wyznaczonych przepisów.. a nie znalazłem wzmianki, któraby mogła być zastosowana do tego nadzwyczajnego wypadku..

DUCHY:

Pójdź z nami na ponury brzeg, by nagrodę otrzymać za twą zbrodnię i poznać co jest prawdziwym obowiązkiem.

KONDUKTOR:

(walczy naprożno z upiorami, które go włoką za sobą.)

Czy istnieją dwa rodzaje obowiązków?

DUCHY:

Jesteś okrutnym, przeklętym łotrem.

(ciągną go ze sobą).

SCENA CZWARTA.

(Podczas gdy wóz pędzi z szaloną szybkością poprzez ponurą, burzliwą, zimową noc — dobiega z dala szum przypływu morza i fal z hukiem rozpryskujących się o skaliste wybrzeże. Albowiem wszeziemskie drogi wiodą ku morzu..).

MOTOROWY:

Teraz poznaję, że postąpiłem nieostrożnie. Nie spełnię mego pragnienia, by dotrzeć do krańca ziemi.. Mój wóz z pewnością nie przebędzie morza.. Nie myślałem zgoła o tem.. A zresztą, wszystko jedno.. Pocóż miałbym dotrzeć aż do krańca ziemskiego globu? Nie mówiąc już o tem, że ustawicznie naruszam mój obowiązek i nadużywam zaufania mych przełożonych.. Zresztą ziemia jest okrągła.. niema krańca.. przybyłbym całkiem po prostu do miejsca, skąd wyruszyłem.. to by było pocieszne.

Droga była niezwykle zajmująca, lecz teraz zbliżamy się ku morzu, które nocną porą wydaje mi się dziwnie wzburzonem. Wracajmy więc! Z powrotem, wozie mój, z powrotem!

WÓZ TRAMWAJOWY:

Nie! Uczyłeś mnie co znaczy obwiązek. Znosiłem w milczeniu tak jak Ty żmudną pracę pod rozkazami innych, lecz sądziłem, że tak być musi.. dałeś mi wolność. Biorę należną mi część. Wolę umrzeć, niż dalej wieść życie niewolnicze!

Silnym oporem obezwładnia wysiłki motorowego, który chce go osadzić na miejscu, pędzi niepowstrzymanie naprzód i rzuca się w morze, które go pochłania z wszystkimi pasażerami).

Tłum. B. Kn.

Konferencya w sprawie teoryi syonistycznej.

Z inicyatywy członków Egzekutywy syońskiej pp. Leona Motzkina i dra Sołowiejczyka odbędzie się w Heidelbergu w dniach od 30 lipca do 4 sierpnia konferencya, poświęcona sprawom ideologii syońskiej. Porządek dzienny obejmuje następujące punkty: 1) Prawo samostanowienia a prawa żydowskie do Palestyny, 2) Pozyskanie narodu żydowskiego dla odbudowy Palestyny. 3) Mobilizacya wysiłków syońskich dla Palestyny. 4) Metody kolonizacyi. 5) Syońska kolonizacya i administracya. 6) Stanowisko syonizmu wobec problemów golusowych.

Subwencye dla szkół żydowskich w Rumunii.

Bukareszt. (ŻBK.). Rada miasta Jassy uchwaliła dla każdej szkoły żydowskiej w mieście po 4000 lei rum. subwencyi rocznej.

Gmina żydowska w Belgradzie na Żyd. Fund. Nar.

Gmina żydów aszkenazyjskich w Belgradzie wyznaczyła w budżecie swoim subwencyę roczną w kwocie 6000 dynarów na rzecz Żyd. Fund. Nar. Jugosłowiańska prasa żydowska apeluje do wszystkich gmin żydowskich w kraju, aby poszły śladem gminy belgradzkiej.

Z powodu śmierci **błp. Chaima Wolkenfelda**, ojca członków naszego klubu, wyrażamy pozostałej Rodzinie najgłębsze współczucie i słowa pociechy.

1129 **Klub muzyczny „Hazamir" w Łańcucie.**

Z powodu śmierci **błp. Chaima Wolkenfelda**, prezesa komitetu miejscowego „Keren Hajessod" wyrażają członkowie tegoż komitetu Rodzinie najgłębsze współczucie.

1130 **Komitet „Keren Hajesod" w Łańcucie.**

Najgłębsze współczucie wyraża braciom Wolkenfeldom z powodu przedwczesnej śmierci ojca **błp Chaima Wolkenfelda.** 1130

Kom. Lok. Org. Syon., Stow. Ceirei Jehuda i Żyd. Klub. Sport. „Trumpeldor" w Łańcucie.

Wyrażamy braciom Wolkenfeldom najgłębsze współczucie, z powodu strasznego ciosu jaki Ich dotknął śmiercią ukochanego ojca **błp. Chaima Wolkenfelda.**

Koledzy: Kestenbaum, N. Nebenstreit i Ch. Estlein.

1130

Pogrążonej w smutku Rodzinie, z powodu zgonu ojca **błp. Chaima Wolkenfelda**, wyrażają najgłębsze współczucie.

1130 **Koledzy: Zawada, Kesstecher i Fass.**

KRONIKA.

Kraków, 13 czerwca.

Banknoty dziesięciotysięczne.

Państwowe Zakłady Graficzne otrzymały z P. K. K. P. zamówienie na emisyę nowych banknotów dziesięciotysięcznych. Odnośny wzór wykonany przez państwowe zakłady graficzne będzie poddany zatwierdzeniu przez PKKP., poczem zakłady graficzne prawdopodobnie w przyszłym miesiącu przystąpią do wydrukowania tych nowych banknotów. Wzór ten dotychczas nie jest jeszcze ustalony. Format przyszłych banknotów będzie prawdopodobnie większy od banknotów stumarkowych a natomiast mniejszy od pięćsetmarkowych.

Żołd szeregowych.

Podług nowego rozporządzenia, żołd szeregowców, pełniących obowiązkową służbę wojskową normuje się w następującej podstawowej wysokości na dekadę: podchorąży — 82 m. 50 f., starszy sierżant — 54,50 mk., sierżant — 46,50 mk., plutonowy — 42 mk., kapral — 31,50 mk., starszy szeregowiec — 16,50 mk. i szeregowiec — 15 mk.

Niepodjęte miliony.

Wykaz numerów, wygranych milionówek i sprzedanych w Warszawie, których posiadacze dotąd nie zgłosili się, przedstawia się jak następuje: Nr. 2,154.313, wylosowany dnia 1 październik ub. r. Nr. 2,486.758, wylosowany dnia 13 lutego br. Nr. 0,188.747 wylosowany dnia 26 listopada 1921 r. i sprzedany w Tarnowie.

— **Uroczystość wojskowa na Rynku krakowskim.** Dziś we wtorek 13 bm. o godz. 10-ej rano odbędzie się na Rynku krakowskim dekoracya uczestników szarży pod Rokitną.

— **Przerwa w ruchu tramwajowym.** Wczoraj koło godz. 2 popołudniu przy jednym z wozów tramwajowych, kursujących na linii Nr. 5, pękła oś kołowa w chwili, gdy tramwaj dojeżdżał do przystanku obok mostu Zwierzynieckiego. Wypadek ten spowodował przeszło godzinną przerwę w ruchu.

— **Wydawanie legitymacyj dla emerytów wojskowych.** Emeryci z Armii Polskiej, przyjęci do W. P. Dekretem, zamieszkali w Krakowie mają zgłaszać się, celem otrzymania zaświadczenia do legitymacyi, w Powiatowej Komendzie Uzupełnień Kraków Miasto koszary Sobieskiego ul. Warszawska w godzinach urzędowych.

— **Kąpiele na Wiśle.** Magistrat oznaczył następujące miejsca do kąpiel na Wiśle w roku 1922: 1) Po prawym brzegu Wisły w dzielnicy Dębniki XI między willą hr. Łosia aż do willi Rożnowskiej. 2) Po lewym brzegu Wisły w dzielnicy Półwsie Zwierzynieckie XXI od ul. Dojazdowej aż do przystani „Sekcyi wioślarskiej Akademickiego Związku turystycznego". W innych miejscach kąpiel jest zakazana. Miejsca, w których kąpiel wyznaczono, zostały oznaczone tablicami, ustwionemi nad brzegiem Wisły z odpowiedniemi napisami. Kąpiel dozwoloną jest jedynie od godziny 6 rano do godziny 9 wieczór.

Ze względu na przyzwoitość, zakazuje Magistrat kąpać się bez ubrania kąpielowego. Nie stosujący się do powyższych przepisów ulegną grzywnie względnie karze aresztu.

Dla ratowania tonących i czuwania, aby niedorostki bez nadzoru i opieki się nie kąpali, przeznaczono na czas od 15 czerwca do 15 września 1922 r. czterech strażników.

— **Dom karny w Wiśniczu filią krakowskich więzień sądowych.** Jak się dowiadujemy, ministerstwo sprawiedliwości nosi się z zamiarem urządzenia w więzieniach wiśnickich filii więzień sądu okręgowego karnego w Krakowie. Więzienie św. Michała jest tak przepełnione, iż część więźniów musi odsiadywać kary w wilgotnych kazamatach 3-go bastyonu. W Wiśniczu jest miejsce na przeszło 400 więźniów. Na razie ma tam być wysłanych około 200 skazańców, a na utrzymanie ich łożyć będzie sąd okręgowy krakowski.

— **W sprawie redukcyi w policyi krakowskiej.** Wczoraj rano w komendzie okręgowej policyi państwowej przy ul. Siemiradzkiego odbyła się konferencya w sprawie redukcyi wywiadowców i innych funkcyonaryuszy policyi państwowej w Krakowie. W konferencyi wzięli udział dyrektor policyi dr. Rękiewicz wraz z radcą Minasowiczem, zastępca komendanta na miasto podinspektor Kłeczek oraz komendant policyi okręg. inspektor Ladenberger. W myśl życzeń, wyrażonych na ostatniej konferencyi w województwie z udziałem głównego komendanta policyi państw. Hoszowskiego, zebrani postanowili przeprowadzić redukcyę w ten sposób, by siły wytrawne i obeznane dokładnie ze stosunkami miejscowymi pozostawić, a usunąć funkcyonaryuszy zbędniejszych

Z SALI SĄDOWEJ.

Skazanie paskarza mieszkaniowego

(m) Wczoraj w sądzie okręgowym karnym odbyła się przed sędzią Kaczmarskim rozprawa przeciw Antoniemu Teslarowi, kupcowi z Sukiennic, oskarżonemu o lichwę mieszkaniową. Teslar zażądał od dwóch akamików za podnajęcie pokoju 23.000 mp. miesięcznie. Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok, skazujący Teslara na 1 miesiąc więzienia i 500.000 mp grzywny.

Rozprawy polityczne w czerwcowej kadencyi sądu przysięgłych.

(m) W obecnej kadencyi ławy przysięgłych w sądzie okręg. karnym odbędą się dwie rozprawy polityczne. Pierwsza przeciw Ludwikowi Grabowskiemu, oskarżonemu o zbrodnię zdrady głównej przez wrogą agitacyę dla państwa oraz przy końcu kadencyi odbędzie się kilkudniowa rozprawa przeciw Jaśkiewiczowi i towarzyszom. Jaśkiewicz jak wiadomo, został w zeszłym roku uwolniony; stał on wówczas również pod zarzutem zrodni zdrady głównej.

O gwałty na Górnym Śląsku.

(m) W dniu wczorajszym rozpoczęła się w sądzie wojskowym przy ul. Montelupich pod przewodnictwem ppułk. k. s. Dra Bartika rozprawa przeciw por. Kiezietulskiemu, sierż. Matuszczakowi, wachm. Skrzypczakowi, kapr. Jamborowi, szer. Radekowi o szereg rabunków i gwałtów, popełnionych na G. Śląsku w okresie plebiscytowym. Rozprawa mimo sprzeciwu obrony odbywa się tajnie.

Oskarżeni, których przesłuchanie wypełniło cały dzień wczorajszy nie poczuwają się do winy i tłumaczą się tem, że działali z pobudek ideowych, niepowodowani chęcią zysku, a niekorzystne zeznania świadków, złożone w śledztwie, oświetlają oskarżeni jako płynące z nienawiści czynników, pozostających w związku z Niemcami.

Dzisiejszą rozprawę wypełnia przesłuchania świadków.

Oskarża prok. wojsk. kap. Wanicki, pierwszych dwóch oskarżonych broni adw. dr. Kwieciński, pozostałych trzech adw. dr Wiktor Peiper.

O zbrodnię rabunku.

(m) W krakowskim sądzie okręgowym karnym odbyła się wczoraj przed ławą przysięgłych rozprawa przeciw Janowi Spytkowi (lat 34), oskarżonemu o zbrodnię rabunku. Przewodniczył s. s. o. Klimecki, wotowali s. s. o. Kraus i dr Świądrowski, oskarżał prokurator Szwakop, bronił adw. dr Goldblatt.

Wedle aktu oskarżenia w nocy z 4 na 5 stycznia 1919 r. dokonano rabunku u Józefa Lecha w Książnicach. Po północy obudził Lecha brzęk stłuczonej szyby. Równocześnie spostrzegł on dwóch osobników, wiążących przez okno do izby. Jeden z nich uzbrojony był w karabin a drugi miał w ręku nóż. Zagroziwszy Lechowi zastrzeleniem kazali mu obaj napastnicy zapalić lampę, poczem zażądali wydania pieniędzy. Rabusie sterroryzowawszy w ten sposób Lecha, przetrząsnęli całe mieszkanie. W łóżku znaleźli bandyci pulares, a z kuferka zabrali 8 koron. Oprócz tego zabrali 40 kg. sadła, 20 kg. salcesonu i kilka kołaczy.

Jako podejrzanych o dokonanie tego rabunku aresztowano Piotra Drożdżaka, Tomasza Drożdżaka z Książnic i Michała Marca z Siedlca, którzy rozpoznani przez Lecha i jego rodzinę jako sprawcy napadu, zostali skazani wyrokiem sądu w Krakowie w dniu 7 maja 1920 r. na następujące kary: Piotr Drożdżak i Michał Marzec na 6 lat, zaś Tomasz Drożdżak na 3 lata więzienia.

Opinia ludności w Książnicach wskazywała jako czwartego uczestnika rabunku u Lechów Jana Spytka, który krytycznego wieczoru przed dokonaniem rabunku razem z Drożdżakami i Marcem zapijał się w domu szewca Stefańskiego. Zrazu jednak brak było dowodów w tym kierunku. Dopiero po odpokutowaniu kary Tomasz Drożdżak, wyśmiewany przez sąsiadów, że musiał siedzieć a Spytek chodzi wolno, zeznał przed policyą, że Spytek był inicyatorem rabunku u Lecha i dostarczył karabinu. Podczas rabunku Spytek wraz z Tomaszem Drożdżakiem miał stać na czatach.

Na wczorajszej rozprawie Tomasz Drożdżak, który w międzyczasie dostał się do więzienia za nowe rabunki, zeznał obciążająco dla oskarżonego. Inni świadkowie wyrażają się o Spytku jaknajlepiej.

Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok uwalniający Spytka od winy i kary.

KRONIKA POLICYJNA.

Ujęcie niebezpiecznego bandyty.

Wczoraj przywieziono z prowincyi pod silną eskortą poszukiwanego od 3 lat głośnego bandytę Stanisława Pieniążka. Bandyta ów przed trzema laty był postrachem mieszkańców powiatu krakowskiego. Ma on na sumieniu kilkanaście napadów rabunkowych oraz morderstwo dokonane na żandarmie w okolicy Kocmyrzowa. Pieniążek odstawiony zostanie dziś rano do więzień sądu okręgowego karnego.

Aresztowanie w sprawie mordu w Radziszowie.

Śledztwo w sprawie zamordowania naczelnika stacyi w Radziszowie Wiesiołowskiego zatacza coraz szersze kręgi. Wedle zeznań świadków, mieszkańców wsi Radziszów, Wiesiołowski nie cieszył się sympatyą w okolicy i miał wielu wrogów. Kilka dni przed morderstwem skazał Wiesiołowski robotnika kolejowego Zabłockiego na 20.000 mk grzywny za kradzież worka z mąką z wozu towarowego, stojącego chwilowo na stacyi. Zabłocki kilkakrotnie odgrażał się Wiesiołowskiemu. Krytycznej nocy — jak śledztwo ustaliło — Zabłocki siedział w poczekalni 3-ej klasy i on to po morderstwie udał się do zastępcy naczelnika z zawiadomieniem o zaszłym wypadku. Zabłockiego aresztowano i przywieziono do Krakowa. Również aresztowano Feliksa Krzeczowskiego, który służył dawniej w Radziszowie na stacyi i został wydalony przez Wiesiołowskiego. Śledztwo toczy się w kierunku wykazania, czy obaj aresztowani działali w porozumieniu ze sobą. Stwierdzono dotąd, że mordu dokonać musiały dwie osoby. Krzeczowski ostatniemi czasy był widywany często w okolicznych wsiach. Był on także poszukiwany jako dezerter. Sekcya zwłok wykazała, że Wiesiołowski otrzymał dwie śmiertelne rany: jedną w brzuch, a drugą w okolicę worka sercowego.

— **Obława sanitarna.** W niedzielę w nocy organa policyi aresztowały kilkanaście kobiet, podejrzanych o uprawianie tajnego nierządu i włóczęgostwo.

— **Ujęcie paserów.** W związku z popełnioną w marcu br. kradzieżą 1600 okuć żelaznych do okien wartości 860.000 mk na szkodę Spółki transportowej „Cracovia" przy ul. Grodzkiej l. 60, policya aresztowała Józefa Wyrwińskiego (lat 36) i Barucha Garfunkla (lat 26). Obaj wymienieni podejrzani są o nabycie i dalszą odsprzedaż skradzionych okuć. Część okuć odebrano od paserów i zwrócono poszkodowanej firmie.

— **Awanturnik.** W niedzielę wieczór aresztowano na ul. Lubicz Stanisława Millera, wyrobnika, który w stanie nietrzeźwym wyprawiał awantury, zaczepiając przechodniów i żołnierzy. Miller podczas aresztowania stawiał zacięty opór.

Dział sportowy.

Sobota 10. czerwca: Makkabi-Jutrzenka 0:1 (0:0).

Na zwyciężonych posypał się grad obelg i wyzwisk. Żaden z dzienników, ani sportowców nie zdobył się na tyle bezstronności, aby przyznać drużynie „Makkabi", że wyjątkowo tym razem grała dobrze i ofiarnie, jedynie specyalnie „sportowy pech" był winowającą wyniku. Nikt z obecnych na matchu nie mógł z czystem sumieniem do ostatniej chwili nie mieć pewności, że właśnie Makkabi wyjdzie zwycięzko; przewaga techniczna, taktyczna i przebojowa wyrażała się nietylko w ciągłym prawie posiadaniu piłki i nieprzyjacielskiego pola, ale w pierwszym rzędzie w inicyatywie i ofenzywnym duchu.

Goal, który padł po drugiej połowie drugiego „półczasu" nie był wynikiem kombinacyi, przeboju lub chociażby szczęścia, ale zwyczajnym goalem „fałszowanym". Pomijając pozycyę spaloną Krumholza podczas odkopnięcia Grünberga — jest faktem potwierdzanym przez naocznych świadków, że Krumholz zoryentowawszy się sprytnie w sytuacyi całkiem poprostu trzymał bramkarza Nebenzahla podczas ich wspólnego upadku za kark i nie pozwolił mu powstać i pchnąć się do bramki.

Nie podnosimy tych faktów w tym celu, aby zachęcić klub do protestów, lub jakiekolwiek wywołać fermenty, jedynie obowiązek dziennikarski nakazuje nam podawać objektywne obserwacye.

W gruncie rzeczy nawet w obecnym katastrofalnym upadku formy pierwsza drużyna Makkabi jako całość i ze względu na pojedyńczych graczy przedstawia większą bojową wartość niż jej przeciwnik; szczególnie atak stanowczo jest lepszy, jakkolwiek cierpi na nie rzadką zresztą chorobę: nieumiejętność strzału; Tyły Jutrzenki uważamy obecnie za lepsze, natomiast pomoc Makkabi również o klasę przewyższa pomoc Jutrzenki.

Gra na ogół prowadzona była nerwowo, ale nie brutalnie, wyjąwszy wypadek Krumholza i brutalną napaść Stattera na bramkarza.

Mimo ostatnich klęsk Makkabi z niemniejszem zaciekawieniem czekamy dalszych wypadków, które jeszcze mogą przynieść wiele niespodzianek. P. Obrubański sędziował dobrze, choć czasem niezdecydowanie.

Niedziela 11. Cracovia—B. B. S. V.

Cracovia zaczyna, jak fenix, odradzać się z popiołów. Okazuje się, że Kałuża w ostatnich czasach wcale nie był duszą napadu, skoro bez jego współpracy napad lepiej funkcyonował. Jeśli komuś można przyznać rolę duszy, to chyba Szperlingowi, który w niedzielę faktycznie przewyższył wszelkie oczekiwania. Jeśli prawdziwe są pogłoski, że gracz ten zamierza zupełnie od sportu się usunąć, poniosłaby Cracovia niepowetowaną stratę. Rejman nie dorósł jeszcze do klasy swych towarzyszy, ale na ogół wykonał swe zadanie bez nagany. Kogut musi stanowczo oduczyć się górnych strzałów, w przeciwnym razie będzie nadal psuł przygotowane starannie pozycye.

Z Bielszczan tylko Reichert imponował nadzwczajnie precyzyjnem podawaniem piłki atakowi i niewzruszonym spokojem, zresztą żaden z graczy nie zasługuje na wzmiankę, grali poniżej poziomu swej klasy.

Tak przed, jak i po pauzie B. B. S. V. zdołała przeprowadzić kilka nie bardzo udolnych ataków, rozbijanych przeważnie już przez Gintla. Popiel miał mało sposobności do popisu.

Sędziował p. Auerbach nieumiejętnie.

Z teatru, literatury i sztuki.

— **Rom-Romano.** Dziś, wtorek 13 bm., odbędzie się w sali Starego Teatru pierwszy z dwóch zapowiedzianych w Krakowie Wieczorów eksperymentalnych mediumisty, magnetyzera, telepaty i hypnotyzera Rom-Romano. Bilety do nabycia u Br. Lipskich, Sławkowska 8, i od godz. 6 wieczór przy kasie w Starym Teatrze.

— **Frenkel i Kamiński w „Grubych rybach" w „Bagateli".** Wczprajszy wieczór „Grubych ryb" z udziałem Frenkla i Kamińskiego zgromadził najwytworniejszą publiczność krakowską, która ukazanie się dostojnych i przemiłych gości powitała burzą oklasków. Między ulubieńcami publiczności a widownią nawiązany został ten niezwykle serdeczny kontakt, jaki łączy stale cały Kraków z Frenklem i Kamińskim. Owacyom nie było końca, scenę zasypała rozentuzyazmowana publiczność kwiatami. „Grube ryby" z występem Frenkla i Kamińskiego wypełnią wszystkie dni bieżącego tygodnia.

— **Z teatru „Nowości".** Dziś we wtorek daną będzie premjera pięknej i miłej operetki „Gwiazda filmu" o melodyjnej muzyce Waltera Kolla.

Do bibljotek żydowskich. Poeta żyd. Jakób Mestel obecnie przebywający w Ameryce przeznaczył większą ilość egzemplarzy swego ostatniego dzieła „Dymjojnys" dla bibljotek żyd. zach. Małopolski. Bibljoteki reflektujące na egzemplarz zechcą zwrócić się do Dra Anzelma Kleinmana, Rzeszów, Zamkowa 15, od którego egzemplarz dzieła tego otrzymają.

Z kraju.

Proces rabusiów kieleckich.

Kielce. (Tel. Ł.) Dnia 27 bm. rozpocznie się tutaj rozprawa przeciwko tutejszym rabusiom, którzy brali udział w ekscesach antyżydowskich przed 2 laty.

Na rozprawę przyjeżdża adw. pos. **Hartglass** w charakterze oskarżyciela prywatnego ze strony poszkodowanej ludności żydowskiej.

Budżet m. Lwowa przyjdzie w najbliższych dniach na plenum Rady miejskiej. Dotychczasowe obliczenia wykazują, że deficyt budżetu wynosi około pół miljarda marek.

Spis dzieci w Warszawie. Rządcy domów w stolicy otrzymali rozporządzenie komisarzy policyjnych, ażeby w przeciągu tygodnia sporządzili dokładne spisy wszyskich dzieci do wieku lat 15.

Tow. hodowców gołębi rasowych i pocztowych. Założone zostało Warsz. Tow. hodowców gołębi rasowych i pocztowych, mające na celu podniesienie hodowli gołębia rasowego, oraz zakładanie i popieranie hodowli gołebi pocztowych.

Zjednoczenie związków fryzyerskich. Organ Bundu donosi, że na zjeździe pracowników fryzyerskich nastąpiło połączenie związku polskiego z żydowskim. Stanęła taka umowa, że w miastach, gdzie liczba pracowników fryzyerskich przekracza 30, można utworzyć równoległe filie polską i żydowską, które mają wspólną komisyę kierującą. Protokuły prowadzi się w języku polskim i w żargonie. Każdy może się zwracać do związku w języku dowolnym. Do zarządu centralnego weszli przedstawiciele z Warszawy, Łodzi, Białegostoku i Lwowa. Do wydziału wykonawczego 3-ch Polaków i 2 bundowców.

BENO HOROWITZ ELLA BAUMGARTEN

zaręczeni

Jarosław, w czerwcu 1922.

Z okazyi zaręczyn p. Elli Baumgartenówną z p. Beno Horowitzem gratulują serdecznie

Izak Horowitz, Jarosław.
Abraham Horowitz, Kraków.

Z okazyi zaręczyn naszego ukochanego syna Beno z p. Ellą Baumgartenówną gratulują serdecznie

Rodzice.

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Rewizya taryfy celnej. Dnia 30 maja podkomisya, wybrana przez komitet celny, obradowała nad sprawą rewizyi obecnie obowiązującej taryfy celnej i projektu nowej taryfy celnej.

Uchwalono przedewszystkiem przeprowadzić rewizyę dotychczasowej taryfy w kierunku poprawienia błędów drukarskich, dalej błędów logicznych (surowiec np. opłaca wyższe cła, niż półfabrykaty) i wprowadzenia poprawek błędów gospodarczych (ochrony celnej dla artykułów, które jej jeszcze nie zażywają).

Organizacye rolne i inne organizacye zawodowe i społeczne mają do dnia 15 lipca wnieść do ministerstwa przemysłu i handlu wnioski i opinie co do wskazanych poprawek, które następnie do 1 września będą rozpatrywane przez podkomisyę. Po tym dniu ma się zebrać pełny komitet celny celem przeprowadzenia dyskusyi nad proponowanemi poprawkami.

Mnożniki celne w Niemczech. Obowiązująca od dnia 1 marca 1922 roku dopłata do ceł w wysokości 4400 proc. (mnożnik 45), została z dniem 1 kwietnia 1922 r. ponownie podwyższona i wynosi obecnie przy opłacie ceł w pieniądzach papierowych 5900 proc. (mnożnik 60). Rozporządzenie to pozostaje w związku ze spadkiem marki niemieckiej.

Oddział rosyjskiego trustu gumowego w Polsce. Jak pisze „Ekon. Zizn.", na zasadzie porozumienia „Wniesztorgu" z władzami polskiemi, w Polsce ma być otwarty oddział „Rezinotresku" dla zaopatrywania przemysłu polskiego w wyroby gumowe dla celów technicznych a także kalosze i inne tem podobne artykuły. W tym celu wyjeżdża do Warszawy specyalna delegacya.

Reglamentacya przywozu towarów do Rosyi. Rada komisarzy ludowych wydała rozporządzenie aby towary sprowadzane z zagranicy zaopatrzone były w pieczęć, świadczącą, że przybyły drogą legalną do Rosyi sowieckiej.

FINANSE.

Wyniki daniny państwowej. Ministeryum skarbu przygotowało dla Sejmu bardzo ciekawy i szczegółowy raport o dotychczasowych wynikach zbiórki daniny państwowej. Raport ten obejmuje 10 dużych tablic cyfrowych i zamyka okres do 24 kwietnia br.

Z raportu tego wyjmujemy ogólne zestawienie. Złożono według dzielnic (w tysiącach):

B. Kongresówka wymierzono 48,780.190, wpłacono 15,813.184. Kresy Wschodnie wymierzono 7,037.975, wpłacono 1,561.505. Małopolska wymierzono 22,580.754, wpłacono 9,391.245. B. Dzielnica Pruska wymierzono 16,127.584, wpłac. 11,615,661. Ogółem wymierzono 94,526.509, wpłac. 38,381.597.

Komunikacya.

Ograniczenia przewozu pocztą wewnątrz kraju. W „Monitorze Polskim" ogłoszono rozporządzenie, mocą którego wyłączono od przewozu pocztą wewnątrz kraju sacharynę. Na mocy tegoż rozporządzenia tytuń podlega ograniczeniom przewozu pocztą bez względu na wagę w ruchu międzydzielnicowym z Poznańskiego, z Pomorza do b. Kongresówki i na kresy wschodnie; z Kongresówki i z Kresów do Małopolski; z dzielnic Polski do z. Wileńskiej i naodwrót.

Do wydawania zezwoleń uprawniona jest generalna dyrekcja monopolu tytoniowego tudzież delegatura skarbu (w Wilnie), o ile chodzi o przesyłkę z Ziemi Wileńskiej do dzielnic Polski.

W obrębie jednej i tej samej dzielnicy przywóz tytoniu z wyjątkiem wysyłki do miast: Lublina, Łodzi i Radomia nie podlega żadnym ograniczeniom.

Podjęcie ruchu paczkowego z Rumunją. Od 15 bm. podejmuje się wymianę paczek pocztowych między Polską a Rumunją. Dopuszczone są paczki do 20 klg. z podaną i bez podanej wartości.

Giełda krakowska z dnia 12 czerwca 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka (banknoty)		Czeki, przekazy wpłaty		
	Kupno	Sprzedaż	Kupno	Sprzedaż	Transakcya
Dolary St. Zjed.	4050·—	4200·—	4050·—	4200·—	4140—
Dol. kanadyjskie	3900·—	4100·—	3900·—	4100·—	—
Franki franc.	36·5—	375·—	370·—	385 —	—
Franki belgijskie	335·—	345·—	345·—	355·—	—
Franki szwajc.	700·—	810·—	790 —	810 —	—
Funty szterlingi	18.400	19.000	18 400	19.000	18.400
Marki niemieck.	13·25	14·—	13 25	13·55	13 55
Korony austr.	—·22	—·24	—·20	— 22	—·22
Kor. czesko.-sł.	79·—	81·—	80·50	82·50	82·—
Kor. węgierskie	4·60	5·—	4·60	5·—	—
Kor. szwedzkie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duńskie	880·—	900·—	880·—	900 —	—
Lei rumuńskie	25·—	27·—	27·—	29·—	—
Liry włoskie	210·—	220·—	210·—	220·—	—
Floreny holend.	1600·—	1650·—	1600·—	1650·—	—

Akcye bankowe.	Waluta markowa		
	otiar.	żądano	Transakcye
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	750·—	850·—	
Bank Małopolski	650·—	725·—	
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	550·—	600·—	575—590
Handl. Sp. akc. „Impex"	225·—	275·—	255—265
„Polski Gleb" I-III em.	700·—	800·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	300·—	350·—	
Warsz. Tow. Trans. i Żeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski I-III em.	5000·—	200·—	5000—5200
H. Cegielski, Poznań „ex"	2400·—	2500·—	2425—2500
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-IIe	1100·—	1300·—	1200—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—·—	—·—	
„Trzebinia" I-IV em.	1650·—	1750·—	1750—
Zakłady amunic. „Pocisk"	700·—	800·—	
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Autometor" fabr. samoch.	1000·—	1200·—	1100—
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	17.000-	18.000-	
„Górka" fabryka cementu	6000·—	6500·—	
Sierszańskie Zak. Gór. S. A	5600·—	6000·—	
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	5000·—	5200·—	
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—·—	—·—	
A. T dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	1900·—	2000·—	1925—
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkos" T. A.	7500·—	8000·—	
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	900·—	1000·—	
Fabr. przet. tł. w Trzebini	3800·—	4000·—	
„Krakus" Zj. fab. prz. wysk	2800·—	3000·—	
Fabr. porcel. w Ćmielowie	4800·—	5000·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3800.—	4000·—	3900—4000
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma" Mag. Jawornick	3900·—	4100·—	

Giełda warszawska z 12 bm. Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 4150—4210—4170, sprzedaż 4190, kupno 4150. Franki francuskie tranz. 374—380. Liry włoskie tranz. 216½. Czeki: Gdańsk tranz. 13·65—13·55—13 60, sprzedaż 13 80, kupno 13·40. Belgia tranz. 352½—358½, sprzedaż ——, kupno ——. Berlin tranz 13·52—13·60, sprzedaż 13·80, kupno 13 40. Holandya tranz. 1675—1640. Londyn tranz. 18900—18875, sprzedaż 19000, kupno 18800. Nowy Jork tranz. 4195—4210 sprzedaż 4230, kupno 4190. Paryż tranz. 379—382½—381, sprzedaż 383, kupno 379. Praga tranz. 71¼—81½. Szwajcarya tranz. 807½—810, sprzedaż 810, kupno 862 Sztokholm tranz. 1085. Wiedeń tranz. 25¾—25⅛, sprzedaż 25½, kupno 24½. Budapeszt tranz. 4·95, sprzedaż 4·65, kupno 4·65.

Kursa dewiz w Wiedniu 12 bm. (L.) Amsterdam 839750 Zagrzeb 7957 Belgrad 29948 Berlin 6820 Bruksela 179950, Budapeszt 2297—, Bukareszt —·— Kopenhaga 472375, Londyn 97175, Medjolan 107970, N. Jork 21594, Paryż 41990, Praga ——, Zurych 412375, Belgia 178950 bułgarskie 14395, dolary 21494·, marka niemiecka ——, angielskie ——, francus. 192450, holenderskie 8197·50, włoskie 107170, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. 29948, polskie 5·04—5·68—, rumuńskie 14494.

Kursa dewiz w Zurychu z 12 bm. (PAT, Berlin 164·—. Holandya 204·50, Nowy Jork 523¼ Londyn 23·52—, Paryż 46·27—, Medyolan 26·62— Praga 10·07—, Budapeszt 0.59—, Zagrzeb 1·88— **Warszawa 0·13,** Wiedeń 0·03—, Austr. stempl. 0·3½.

O kredyty rządowe dla przemysłu polskiego.

Warszawa. (A. W.) Kredyty dla wielkiego przemysłu i handlu w łącznej kwocie 375 milionów marek zostały wyczerpane. Ministeryum stara się o przyznanie nowych kredytów bardzo znacznej wysokości. Sprawa ta jest na dobrej drodze i w najbliższych dniach ma być zdecydowaną. Dla przemysłu drobnego uzyskało ministeryum przemysłu kredyty w wysokości 500 milionów marek. Kredyty te udzielane są już obecnie.

Proces Puzap'u we Lwowie.

Lwów. PAT. Rozprawa o nadużycia w Puzappi rozpoczęła się dziś o godz. 9 rano. Po spisaniu danych osobistych oskarżonych, rozpoczęło się odczytywanie aktu oskarżenia, które potrwa do jutra, poczem nastąpi przesłuchanie świadków

Likwidacya przesilenia gabinetowego znowu odroczona.

Warszawa. (M.) Dzień dzisiejszy przyniósł nową — zdaje się jednak, nie ostatnią — fazę przesilenie gabinetowego. Stronnictwa prawicowe silą się na wszelkie możliwe środki, aby tylko utrudnić sytuacyę N. Państwa w jego zabiegach o zlikwidowanie przesilenia. Zgodnie z zakreślonym programem, miał dziś o godz. 8 zebrać się w Belwederze konwent seniorów, aby wysłuchać przemówienia N. Państwa i propozycyi co do utworzenia nowego rządu. Wczoraj popołudniu jeszcze przybył do marszałka sejmu naczelnik kancelaryi cywilnej Naczelnika Państwa, p. Car, i oświadczył, że Naczelnik Państwa po poszczególnych naradach z przedstawicielami stronnictw pragnie przedstawić swój pogląd konwentowi seniorów, o którego zwołanie prosi na poniedziałek godzinę 8 wieczór w Belwederze. Propozycya ta została zakomunikowana przez marszałka stronnictwom sejmowym. Tymczasem prawica podniosła przeciw temu protest. Jako pretekst wysunięto, że konwent seniorów nie może obradować poza murami sejmu. Wobec tego zabiegu prawicy kancelarya sejmowa zaprojektowała, aby Naczelnik Państwa przybył wieczorem do Sejmu na posiedzenie konwentu seniorów.

Wszelako prawica porozumiała się potem raz jeszcze z marszałkiem i wysunęła jeszcze jedną trudność. Oświadczono mianowicie, że posiedzenie wieczorne nie powinno być obradami konwentu seniorów, lecz sposobem porozumienia się N. Państwa z przywódcami poszczególnych klubów sejmowych. Celem ustalenia miejsca i charakteru posiedzenia wieczornego odbyła się w godzinach południowych żywa wymiana zdań między Belwederem, w osobie szefa kancelaryi cywilnej N. Państwa p. Cara, a Sejmem w osobie marszałka. Wieczorem było pewnem, że nie będzie posiedzenia konwentu seniorów, lecz odbędzie się tylko zebranie przywódców klubów, — aczkolwiek obecni będą ci sami ludzie. W chwili, gdy telefonuję, posiedzenie w Sejmie trwa.

Warszawa. (M). Godzina 2-ga w nocy. Teraz dopiero zdołano uzyskać informacye o przebiegu obrad, który z niewiadomych powodów osłonięty został tajemnicą.

Obrady rozpoczynają się z półgodzinnem opóźnieniem w gabinecie marszałka Sejmu.

Obradom przewodniczył marszałek. Przybyłego Naczelnika Państwa witają obecni powstaniem z miejsc. Tymczasem mijają kwadranse po kwadransach a w kuloarach nie wiadomem było co się dzieje wewnątrz. Dziennikarze w przyzwyczajeniu wiedzieć zawsze wcześniej to co się ma stać, teraz niczego nie mogą się dowiedzieć. Zdenerwowanie i zainteresowanie ogromne. Dopiero po zakończeniu obrad zdołano ustalić następujący porządek: Obrady zagaił marszałek, oświadczając, że zwołał przywódców klubów na życzenie N. Państwa. N. Państwa odczytuje dłuższą deklaracyę, której treść trzymana jest przez wszystkich uczestników zebrania w jak najściślejszej tajemnicy.

W dalszym przemówieniu P. N. Państwa zaznaczył, że ma wątpliwości co do tego, jak przyjmować ma na mocy t. zw. „Małej konstytucyi" prawa i obowiązki N. Państwa przy tworzeniu nowego rządu. N. Państwa mianowicie zażądał od sejmu miarodajnego wyjaśnienia art. 3 małej konstytucyi, który brzmi:

„N. Państwa powołuje rząd w pełnym składzie na podstawie porozumienia ze sejmem".

Artykuł ten nasuwa następujące pytania:

1) Co znaczy słowo „powołuje", mianowicie jaką rolę czynną to słowo przypisuje N. Państwa.

2) Co znaczą słowa „na podstawie porozumienia", mianowicie kto w ostatecznym razie decyduje,

3) Co znaczy słowo „ze sejmem", to jest w jaki sposób ma być wola sejmu wyrażona.

P. N. Państwa prosi o miarodajną odpowiedź ze strony Sejmu i to w najkrótszym czasie.

Zebrani przewodniczący klubów, postanowili uprosić marszałka o zwołanie komisyi konstytucyjnej na dzień jutrzejszy, w celu zaprojektowania uchwały w tej sprawie na plenarne posiedzenie Sejmu, które prawdopodobnie odbędzie się w najbliższy piątek.

Jutro o godzinie 5 pop. odbędzie się posiedzenie komisyi konstytucyjnej.

Znowu odroczenie.

Kraków, 12 czerwca.

(W. L.) A zatem dzień wczorajszy przynosi tylko dalsze odroczenie sprawy likwidacyi przesilenia, odroczenie nawet dość poważne, bo aż do piątku, aż Sejm wypowie się co do trzech pytań N. Państwa. Gdzie leży wina tego przeciągania sprawy, przeciągania tak szkodliwego dla najżywotniejszych interesów Państwa? Na pytanie to daje odpowiedź działalność rozpoczęta wczoraj przez prawicę.

Na wczoraj zwołane być miało posiedzenie konwentu seniorów w Belwederze, na którem N. Państwa miał przedstawić oficyalnie swój plan działania i po ewentualnem zaaprobowaniu go przedstawić kandydata na nowego premiera. Dla prawicy takie załatwienie sprawy wydało się zbyt pomyślne, zbyt wiele satysfakcyi dające Nacz. Państwa. A więc nie konwent — lecz zebranie „przywódców stronnictw celem porozumienia się z N. Państwa". No i oczywiście, że p. N. Państwa nie pozostało nic innego, jak działać formalnie i prosić zebranie przywódców stronnictw, aby oficyalne zebranie komisyi konstytucyjnej i Sejmu dało mu oficyalną odpowiedź, czy N. Państwa ma prawo incyatywy w mianowaniu nowego rządu i przedstawianiu kandydata na premiera. A do dania odpowiedzi tej Polska pozostać może bez rządu. Cóż z tego, że rozpoczyna się konferencya haska, że w najbliższych dniach następuje przejęcie Górnego Śląska, — wyłaniają się inne, niezmiernej wagi dla państwa sprawy, wymagające zdecydowanej linii działania

Prywata i ambicye święcą tryumf...

Szkoda tylko, że tajemnica, którą osłonięto wczorajsze zebranie stronnictw, urudnia tem łatwiejsze ich ocenienie i dokładniejsze określenie.

Ustawiczne zaburzenia na Górnym Śląsku.

Katowice. PAT. Załoga kopalni „Pokój" w liczbie 3600 robotników zaprotestowała przeciwko terorowi stosowanemu wobec robotników polskich, którzy zwrócili się do naczelnej Rady Ludowej z żądaniem, aby Górny Śląsk najprędzej został obsadzony przez wojska polskie.

* * *

Katowice. (A. W.) Partye niemieckie: centrum, nacyonaliści, niemiecka partya ludowa i partya dmokratyczna wydały do ludności Górnego Śląska odezwę, która głosi, iż ludność niemiecka zachowuje zupełny spokój, teror natomiast szerzonym jest ze strony ludności polskiej. Ludność polska z oburzeniem przyjęła odezwę partyi niemieckiej i domaga się od czynników miarodajnych stwierdzenia istotnego stanu rzeczy.

* * *

Katowice. PAT. W poniedziałek 12 bm. w sali byłej szkoły budowlanej o godz. 11 przedpołudniem odbyło się pierwsze posiedzenie tymczasowej Rady wojewódzkiej, na które przybyli prawie wszyscy jej członkowie, zarówno Polacy, jak i Niemcy.

Francya wobec memoryału angielskiego.

Paryż. PAT. Havas. Ministerstwo spraw zagranicznych przesłało ambasadzie angielskiej odpowiedź Francyi na memorandum angielskie. Treść dokumentu tego zakomunikowano jednocześnie państwom zaproszonym do Hagi z wyjątkiem Rosyi.

Dalsze starcia Greków z Turkami.

Ateny. PAT. Minister marynarki greckiej donosi, że flota grecka dnia 7 bm. zjawiła się przed portem Samsum, gdzie na wybrzeżu były wielkie składy amunicyi. Samsum stanowi ważny punkt dla ruchu kemalistycznych oddziałów na Morzu Czarnem. Flota grecka zaczęła silnie bombardować wybrzeża, na co z lądu odpowiedziano ogniem dział wielkiego kalibru. Po dwugodzinnem skutecznem bombardowaniu ogień zastanowiono. Z powodu eksplozyi amunicyi i min spłonęły magazyny z materyałem wojennym. Podczas bombardowania bacznie chroniono samo miasto. Flota grecka nie poniosła żadnych strat. Dzienniki potwierdzają, że strat w ludziach nie było.

Drobne ogłoszenia.

Zgubione dokumenty wojskowe na nazwisko Abrahama Jakóba Neufelda ur. w r. 1902 w Chrzanowie, unieważnia się.

Pielęgniarka poleca się chorym położnicom, wykonuje masaż i hydropatyę. Reflektuje również na wyjazd. Zgłoszenia: Schrötterowa, Starowiślna Nr. 23. parter. 1107

Szpagaty wyroby powroznicze poleca fabryczny skład H. Finkelsteinu, Kraków. Wielopole 22. 1067

Poszukuje się rutynowanej siły biurowej ze stenografią niemiecką, piszącej bardzo biegle na maszynie. Zgłoszenia pod „Wysoka płaca", Kraków, skrytka pocztowa 63. 1092

Zamienię 1 pokój z kuchnią na 2 pokoje z kuchnią za odpowiednią dopłatą. Zgłoszenia J. Kobylka, fryzyer, Starowiślna L. 21. 1103

Mam duży lokal z 3 ubikacyami nadający się na fabrykę, poszukuję spólnika z branży cukierniczej lub jakiejkolwiek do założenia owej fabryki. Zgłoszenia pod „Dobry interes" biuro ogłoszeń Hupczyca, Jagiellońska L. 7. 1110

Wózki dziecięce stare składane nawet połamane kupuję po wysokich cenach Piechowicz, Mikołajska 7. 1057

ELEKTROPROMIEN

ul. św. Sebastyana 12

przyjmuje do naprawy i dostarcza

1124 **żelazka elektryczne, garczki, termofory** etc.

Instalacya elektryczna.

Zdolnego stenotypistę

lub **stenotypistki**

polsko-niem. z praktyką, poszukuje Bank. Zgłoszenia pod „Nr. 1125" do Ad. Nowego Dziennika. 1125

Koncypient

z egzaminem adwokackim poszukuje posady w kancelaryi adwokackiej, ew. przystąpiłby do spółki. Zgłoszenia pod „Koncypient" do biura dzienników Fischgrund, Wadowice. 1118

DO RABKI

1095

przyjmuje pensyonat „Willa Jasna" dzieci od lat 5, zapewniając troskliwą opiekę pod kierunkiem sił pedagogicznych. Zgłoszenia Kraków, Bonerowska 14, III. p. drzwi 4.

Nadszedł świeży transport

ryżu, mąki ameryk. pieprzu, kawy, herbaty i rodzynek do

1109 Domu Handlowego

Gaenger i Ska, Kraków

Starowiślna L. 40.

Sprzedaż hurtowna i częściowa.

Wezwanie.

1108

Podpisani likwidatorowie firmy Fabryka miodu „Kmita", sp. z ogr. odp. w Krakowie stosownie do postanowień przepisu § 91 ust. z 6-go marca 1906 L. 58 Dz. p. p. wzywają wszystkich roszczących sobie jakiekolwiek pretensye do powyższej firmy, aby zgłosili je na ręce podpisanych likwidatorów w lokalu firmy w Krakowie, ul. Zwierzyniecka L. 29 w nieprzekraczalnym terminie 3-ch miesięcy od daty niniejszego ogłoszenia, licząc z tem, że po bezskutecznym upływie niniejszego terminu pretensye te uwzględnione by zostać nie mogły.

Kraków, dnia 1 czerwca 1922 r.

Leopold Hantschel mp. **Dr. Bron. Kuśnierz** mp.

Na sezon letni

poleca **w wielkim wyborze** suknie fularowe, markizetowe, crepe georgette, również wykonuje takowe z materyałów własnych i dostarczonych, magazyn 1106

Heleny Löffelholz

Kraków, ulica Grodzka 26

Kwas octowy 80%, 1131

Dwuchromian potasu,

Farby ziemne i chemiczne

nadeszły:

„TRAMAR" Tow. Przem. i Handl., S. A.

Filia w Krakowie

ul. Sebastyana 6. Tel. 2389

HACELE

1128

Pierwszej Polskiej Fabryki Haceli

„Podkowa" w Sosnowcu

nie ustępują najlepszym zagranicznym.

Ceny konkurencyjne.

Pamiętajcie! Zegary, zegarki oraz wyroby ze srebra i złota sprzedaje **najtaniej Leon Brüll, Kraków, Starowiślna 29. Reparacye** wykonuje **sumiennie** pod **gwarancyą.** 998

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Tow. Nauczycieli Żyd. Szkół Średnich Nar. Społ. w Polsce

otworzyło

Biuro Pośrednictwa Pracy

dla nauczycieli, chcących pracować w średnich żyd. szkołach narodowo społecznych w Polsce.

Oferty wraz z podaniem dokładnego **curriculum vitae**, odpisy świadectw oraz ewent. **dowodów praktyki** nauczycielskiej nadsyłać **należy na adres** Tymczasowego Zarządu Towarzystwa, Łódź, Magistracka 16. 1101

EPOKOWE DZIEŁO

PAMIĘTNIKI THEODORA HERZLA

w 3 tomach

po 700 stron, ukaże się wkrótce w języku niemieckim

nakładem

„Juedischer Verlag"

Berlin N. W., 7 Dorotheenstrasse 35.

Pierwszy tom wydany zostanie już z końcem czerwca 1922 roku.
Nakład otwiera subskrypcyę do dnia16 czerwca 1922 r. Cena pierwszego tomu wynosi w broszurze ca 280 Mk. niem., w oprawie płóciennej ca 350 Mk. niem.
Po upływie terminu subskrypcyjnego ceny będą wyższe. Subskrypcyę przyjmuje „Juedischer Verlag".

Nakładem Spół. Wydaw. Red. nacz. Dr Ign. Schwarzbart. Red. odpow. M. Feldman Nowa Drukarnia Dziennikarska, Orzeszkowej 7